

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 ft.

Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 ft.

3 hónapra 5 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz minden közlemény Főpíacz Vacsgház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendő.

Előfizethet helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségénél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

Hirdetési díj:

Öt hasabos perit

sorért 5 kr.

Nyilván megjelölt köz-

lemény 3 hasabos 15 kr.

Nagyobb terjedelmű,

mint szinte több iz-

béli hirdetések mátol

fogva, alku szerint

a legolcsóbb

árért.

Bélyegdíj:

minden bejegyzést

költsé 30 kr.

Az első szabadelvű vívmány.

C) A hirlapbélyeg eltörlése az első reform, a legújabb alkotmányos korszak megnyitja óta.

Sajnos, hogy ez sem a kormány kezdeményezésének köszönheti létrejöttét.

Sőt, ha a kormány irányszát a pénzügyminiszter eljárásából kell megítélni, e kisszerű szabadelvű vívmánynak sem látszott kedvezni a kormány politikájára.

E reformkérdés körül, melyet Tóth Kálmán a balközéppárt tagja hozott szövegre, a sajtó hatását elismerő férfiak, pártkülönség nélkül, csoportosultak; már-már bizonyosnak látszott, hogy ellenvetés nélkül keresztül megy a törvényjavaslat.

Azonban a pénzügyminiszter, ki annak elfogadtatását már meg nem gátolhatta, drágává akarta tenni a győzelmet.

A hirdetési kincstári illetékeknek felebbemlése által, mit a pénzügyi bizottmányban sürgetett, nemcsak semmissé törekedett tenni a hirlapbélyeg eltörlését tartalmazó törvény becsét, sőt a helyzetet még sokkal szomorubbá, az időszaki sajtó állapotát kétségbejuttatóvé tette volna, pénzügyi tervezetével.

Végre, elfogadtatott a törvény egyszerűen, mely kimondja a hirlapbélyeg eltörlését; elfogadtatott pedig egyhangulag az egész képviselőház által december 9-én.

Mindenesetre nagyszerű vívmány ez, ezen reformhiányos idöszakban; mert azon öszszeg esélye mellett, mely a hirlapbélyegből jövedelmet képezé, a szellemi előhaladás nagy tért nyert azáltal, hogy az ismeretterjesztés és az általános felvilágosodás útja, az időszaki sajtó termékeinek olcsósága folytán, megkönnyített, és a közönség biztos lehet afelöl, hogy a sajtó szellemi munkái, terményeik értékesítésére fordítandók azon nyereséget, mit a hirlapbélyegre fordítani kellett kiadások megszünte által megkímélhetnek.

Mi az oka, hogy a lapokban, mindamellett, hogy e szabadelvű vívmány hatás általános elismerését, még sem olvashatni örömjongásokkal teljes dícserezzikket?

Valószínű, hogy a pénzügyminiszter törekvése, a hirdetési kincstári illetékek felemeltetésére vonatkozólag, nagyon elvette kedvét az írói köröktől; — sőt még félelmet, gyanút keltett az iránt, hogy vajon nem fog-e, újabb meg újabb találékony-ságát felhasználva, a pénzügyminiszter oly valami ellen szert teremteni, mely tökéletesen elenyésztetné a törvények hatását!

A gyanakodásnak nemcsak abban van alapja, amit a pénzügyminiszter a pénzügyi bizottmányban próbálgatott.

Hanem a december 7-ki Deák-körben még kétségtelebbe tette, hogy sajnálja e szabadelvű vívmányt a nemzetnek, vagy tán éppen a sajtó képviselőinek.

Ugyanis a pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő, a hirlapbélyeg eltörlése által okozott jövedelem kipótlására.

Még pedig oly törvényjavaslatot, mely, a külföldben is szigorú bélyeg- és illetékesonkitási büntetéseket nagyobb fokra kívánja emeltetni. Minden szerződés, nyugta stb., melyen a szándékos bélyeg-

sonkitás, vagy utólagos bélyegzés észrevehető leendő, oly iszonyu büntetés alá esett volna, mely még alkotmányos világban soha elő nem fordult; t. i. a vád alá esendett okiratban foglalt összegnek öt százaléka lett volna büntetesképen fizetendő.

Nagy nyereség lett volna ez, meglehet, számokban, de százszor annyi veszteség leendőt erkölcsi tekintetben.

Mert a csonkitások elpalástolása iránt ezer meg ezer mód vétetett volna alkalmazásba; és ezáltal erkölcsi tekintetben újabb sülyedés idéztetett volna elő a közönség soraiban.

Azonkívül, a pénzügyi közegek kutató-rendszere, s azzal az önkényes eljárás, ennek folytán pedig az általános elkeseredés, vagy lehangoltság nagyszerű mérvben vett volna haladást.

Valóban, drága lett volna, ily áron, azon szabadelvű vívmány, mely a hirlapbélyeg eltörlésével felszínre hozott oly sok kérdés után.

Szerencsére, — egyetlenegy védője sem akadt a pénzügyminiszter ezen a velőt és vesét megvárakoztató törvényjavaslatának az egész Deák-körben sem.

S vissza kellett venni azt, mint amely bizonyos bukásnak néz eléje.

Azonban ezen eljárásból a pénzügyminiszternek annyi mindenestre látszik, hogy drága árt a kar szabni e kis nyereségeknek; — s valószínű, hogy még nyereséget fog huzni a veszteségből a kincstár, még pedig újlag nem valami kártya-vagy hazárdjátékra vetendő nagyobb büntetések és adók, hanem az élet minden mozzanataiban előforduló cselekvényekre szabandó közvetett adózás folytán; ha csak a Deák-párt maga is nem igyekszik megmenteni a további veszélytől a nemzetet!

Ezen a gondalom látszik csökkenteni az üdvös törvény értékét; — ezért nem hallunk rendkívüli örömhangozatokat.

De, ha e törvény hatása nem fog ellensúlyoztatni valami erős ellenszerrel; ha jótékony hatásának tér és idő engedtetik; meg fog látszani a nemzet soraiban az áldás, nagy mértékben, mit e kis szabadelvű vívmány teremtend.

Mindenesetre becses marad az azért is, mert ez a reformok közt az első, mit — adja a gondviselés — a többi minél előbb kövessen!

Különfeleleben föltálat török egyiptomi kérdés.

A felszínre került török-egyiptomi viszály megoldásának kérdése az, mi a diplomatiát élénken foglalkoztatja és a mi komolyan okot ad a gondolkozásra.

Sokan vannak ugynn politikusaink közt olyanok, kik egyáltalában nem hiszik, hogy e viszály fenyegető veszélyes alakot ölthet. Igy Angliában ama szilárd meggyőződésben élnek, hogy Keleten a béke legkevésbé sincs veszélyeztetve.

Azonban a tények megczáfolni látszanak e hiedelmet.

Mig Angliában nyugodtan nézik az időt a kalpapalól, Bécsben föl vannak izzgató a kedélyek a szultán és alkirály közt fölmerült viszály miatt. Párisi tudósításokból nem kevesebb izgatottságot betűzhetünk ki.

A „Times” az egészre azt mondja, hogy lári-fári, szemfényvesztés az egész s egy cikkében a dolgok állása fölöl következőleg okoskodik: „Ha különös hírek szármálnak hozzánk s mi közelebből vizgálva a dolgot úgy találjuk, hogy azoknak eredete Bécsig vezetendő vissza, akkor azok azonnal elvesztik félig-meddig

való fontosságukat is. Austriának ama kedélyes fővárosából szállongó politikai híreknel egy vagy más tekintetben mindig hiányzanak a tények Bécs fölülmulja Páris a continens könnyen hívőinek számára gyurni szokott tápanyag készítésében. Régi sajtósága ez ama városnak, mely Beust ur uralma alatt még sokkal inkább kifejlődött, mint valaha.

Az államcancellár, mint általában tudva van, igen ügyes ember, de tulajdonaiból hiányzik valami, akár az hogy nem képes az embereket megítélni, akár pedig az hogy az árnyékokat a valóságtól megkülönböztetni nem tudja s ez különben oly kitünő tulajdonait is lerontja. Ó kitünő elméleti államférfi s rendkívüli tehetség új, ragyogó és sokat ígéro kombinációk teremtésében, de ezek még mielőtt megkíséreltetnének már összemláznak valami oly hiba miatt, mely annyira a fölszínen lebegett, hogy nehéz elgondolni, hogy nem lehetett azt mindjárt eleve észre venni.”

Azután annak tárgyalgatásába bocsátkozik nevezett lap egész tüzetesen, hogy Beust gróf Konstantinápolyban közvetítő akart lenni: holott semmi közvetítésre nem volt szükség, állitván, hogy a szultán semmiféle ultimatumot nem küldött Kairóba s e szerint az úgy korántsem oly komoly, hogy az az európai hatalmasságok beavatkozását igényelné. De ép ez állitásból világlik ki, miért akar Anglia a kérdéses ügynek oly csekély fontosságot tulajdonítani.

Franciaország ellenben egész másképen, más szemüvegen át tekint a török-egyiptomi kérdést, úgy levén meggyőződve, hogy az éppen nem Törökország belügyi kérdése, melynélfogva a párisi szerződés nyomán alakuló konferenciának létrejöttétől ohajtja, mint ezt a „Bohemia”-nak egy távsürgönye írja, azt is hozzátevéen, Anglia ennek ellene mond, és hogy Austria e tekintetben még nem határozott.

E szerint egyrésztől a veszélyt fenyegetőbb alakban igyekeznek előtűntetni, míg másrésztől annak mentül csekélyebb fontosságot tulajdonítanak, mint valóban kellene. Egyfelől a konferenciát ohajtják, míg másfelől annak eszméje egyáltalán nem talál viszhangra.

Az angol politika nyíltan kitűnik, a francia kevésbé, míg az osztrák politikát még most mély homály takarja. A „Times” észjárása után menve azonban azt lehet kivenni, hogy Ausztria végre is Franciaország pártján álland.

Az európai érdekeknek központját kétségkívül a suez csatorna képezi, melynek életrevalósága legközelebb bebizonyult. Angliára nézve nagy fontossággal bír az, hogy e csatorna török kézbe kerüljön, nehogy az, egy francia befolyás alatt levő alkirály rendelkezése alatt álljon. Ezzel ellentétes érdeke látszik lenni ugy Franciaországnak mint Ausztriának.

Hogy Franciaország miért sürgeti annyira a konferenciát, annak oka ama határozatokon alapszik, melyek akkor jöttek létre, midőn a khedive az európai udvarokat meglátogatta.

Akkor merült fel ama gondolat, hogy a suez csatorna neutralizáltassék s hogy az eszme megvalósulhasson, a szultán és a khedive közt fenforgó viszálynak egy európai konferencia létrehozása által az európai nagyhatalmak itélőszéke elé kell kerülnie.

Majd ezek a hatalmak aztán hoznak olyan határozatot, hogy a kecske is jól lakjék s a káposzta is megmaradjon; vagy az is lehet, hogy a két perlekedő fél föl Eris almáját mások ragadják el s a jó szultán s a jámbor khedive hullatják utána ökölnyi könyveiket!

Ujdonságok.

Sonkolyos egyházi község részére özv. gy. Derecskey József né asszonyág 5 frot adományozott. — s így a szerkesztőségünknel tett adomány ezen 5 frot tesz 77 ft 25 kr. — Midőn a szives adományozóknak egyenként és összesen köszönetünket kifejezzük, közt lességünknek tartjuk a begyült összegekről az alábbi nyilt számadást közze tenni:

Nyugta: Hetvenhét forint huszonöt krajczáról melyet, mint a Sonkolyos egyházi község részére a „Debreczen” szerkesztőségéül gyült adományt, és pedig a „Debreczen” szerkesztősége részéről 10 frot, Kovács Lajos kiadó úrtól 1 frot, özv. Beregszásy P. asz.

50 ft. Szűcs István ígató urtól 1 ft. Jók Ferenc urtól 1 ft. Mezei Gábor urtól 3 ft 25 kr. Weisz L. Henrik urtól 2 ft. Papi Balogh Péter urtól 2 forint. Tuscher Jánosné asszonytól 2 ft. öz. Derecskey Józsefné asszonytól 5 ft. a „Debreczen” szerkesztőségétől átvettém — Kelt Debreczenben, december 10. Szabó Sámuel, m. k. alkapitány. — Végre örömmel tudatjuk, hogy a fentírtott ezira városunkban gyűlt összegek, együtt, mintegy **hét száz** ftra mennek.

Kimutatása: A sarkolyosi ref. egyház felségelésére V a r g a n t c z a b a n gyűlt és a felügyelet alá helyezett czéhek és társulatok által tett könyöradományoknak. Varga utca 1-ső tizedéből gyűlt 16 ft 70 kr. 2-ik tizedéből gyűlt 3 ft 70 kr. 3-ik tizedéből gyűlt 7 ft 52 kr. 4-ik tizedéből gyűlt 12 ft 90 kr. 5-ik tizedéből gyűlt 7 ft 64 kr. 5-ik vagy külvárosi tizedből gyűlt 4 ft 15 kr., együtt 52 ft 61 kr. — Czéhek és társulatok adakozása: magyar szabó-czéh 25 ft 10 kr. molnár-czéh 4 ft. sertésvágó belső társulat 10 ft. sertésvágó külső társulat 2 ft. mézeskalácsos társulat 5 ft. téglavető társulat 10 ft., együtt 56 ft 10 kr. — Összesítve: Varga-utczából 52 ft 61 kr., czéhek és társulatoktól 56 ft 10 kr., együtt 108 ft 71 kr.

Ezen összeg a házipénztárnál a kis letéti napló 1181. és 1225. számai alatt leteteményeztetett.

Kelt Debreczen, december 9-én, 1869.

Laky Lajos, tanácsnok.

* **Reményi Ede** jövő héten városunkba érkezik s hangversenyait a színházban szándékozik megtartani. Bizonyára kedves újdonság gyanánt veendő ezt a debreczeni közönség, s tárt karokkal fogja várni érdemkibendus művész hazánkhat.

* **Dr. Kempf Józsefnek** Australiában élő kivándorlott hazánkfiának levelét Bodossy Pál ur szívessege folytán, — mint a kihez az iratott, — alkalmunk volt olvasni; és belőle, a tulajdonos engedelmével, sietünk közzétenni a következő kiszakasztott sorokat, gondolva, hogy olvasóink érdekléssel vendik idegen földet lakó véruink nagybecsű tudósítását: „A mi a természettani ritkaságokat illeti — írja Kempf — azt mi korántsem feledjük el, mert mi jövő év tavaszán Ausztraliát elhagyva — igen érdekes ritkaság-gyűjteményünkkel Polynesián át St. Franciscoba, Californiába, onnan New-Yorkba utazunk, ahol rövid ideig tudományi s tapasztalati szempontból tartózkodván, Londonba s így tovább az összes világ egyedüli Eldorádójába Magyarhonba sietünk. Cabinetünk, minden nagyobb városban közszemlére ki leendő állítva s a bejövendő pénznek egy részét Debreczenben nemes ezira fogjuk majd fordítani. Ritkaság-gyűjteményünket pedig a Magy. nemzeti múzeum s a debreczeni collégium közt osztandjuk fel. A mit viszunk, mind érdekes példány, részint Afrikában, részint Ausztraliában gyűjtöttük, — de Chinából, Japánból, Californiából is sokat fogunk még összeszedni. Különösen az ornithologiai osztály nagyszerűen lesz képviselve. Kár, ezerszer kár, hogy most nemzetünk ezen annyira kedvező alkalmat fel nem használja; — értem, hogy ha jelenleg csak 2000 frot ritkaságok vásárlására hozzájárulnánk, enazon annyit összevehetünk, hogy egy egész V-ik világ-osztályt rendezhetnénk be, és melynek értéke otthon legalább is 10,000 ft. volna. — Ha pedig talán a nemzet nem viseltetnék annyira bizalommal irányomban: ugy én késznek nyilvánítom magamat, hogy egy 2000 ftos chequet a londoni bankba biztosítással leteszek. Ezek után, ha a mindenség ura kegyes leendő életünket a zajgó, viharos óceánokon megtartani, szeretett nőmmel Szalay Erzsikével jövő évben már imádozt hazánk szent földét is csokolhatjuk. Ir továbbá még kivándorlott tarsairól: kiknek elő-orolását örömmel idézzük leveléből, miután nekünk is jól esik emlékeztetni azokról neveit, kiket a kemény sors oly messzeűzött a hon határaitól. „Udvardy József volt honti szolgabíró szemévilágát csaknem évesztvén, Melboninban igen szegényesen tengődik. Siroyv czukráz egy vendéglőben. Gyulay Gábor volt honvéd alezredes pedig jelenleg privatizál. Holländer Samu s Blau Adolf pedig nagyban üzük kereskedésüket. — Morvay mint szabó, és Nagy L. szerb nejjével Greenfell városban szinte mint szabó mester éldegél. Ennyien vagyunk mi magyarok itt Ausztraliában.”

— **A színház érdekében.** Nem mulasztatjuk el egy különös körülményre a jegyzető s illetőleg a visszaéléseket ellenőrző közegeket figyelmeztetni. Vannak ugyanis a színházi előadásokat látogatók között sokan, kik a mellett, hogy sem páholyba nem tartoznak, sem a támlásszékek bármelyikét nem bérelték; mégis majd mindennap látatják magokat, a támlásszékek bemeneténél, s a mi a legfeltűnőbb, megjelenésök mindig csak az előadás közepetáján történik. Már engedelmet kérünk, de az ily egyének eljárása legszelhibebb kifejezéssel is be s z ö k é s általi megrövidítése a színházi pénztárnak. Ismételve figyelmeztetjük tehát az ily szoköncz egyéneket, hogy legyenek szivesek ily móddal látogatásukat végképen megszüntetni; ellenkező esetben kénytelenek leszünk hathatós eszközökhöz folyamodni. Wir kennen uns're Leute! B e k ü l d e t e t t.

— **Tisztelt szerkesztő nr!** A mint a közönség ön becses lapjának hasábjairól a múlt napokban értesült: a jogászból ügye azon stadiumba megtarthattalok volt, melyben annak illó fénynyel felől csaknem minden remény elenyészett.

Értem a színház helyiségének megtagadását. Mert egy hiszem, azt nem szükség fejtegetnem, hogy városunk e tekintetben oly szegény, miszerint fényes bál tartására — a színházon kívül más helyiségben — gondolni sem lehet.

A színház helyisége tehát részünkre megtagadtott. Folyamodványunk a szünügyegyleti választmány elutasító válaszával kézbesítettett nekünk.

És mi az indokolás?

Egyszerűen utal a választmány ama tavalyi határozatra, mely tilalmozza a színházban a szini idény alatt akár egyesek, akár társulatok vagy egyleteknek bármilyen használatra átengedését, — mert: a színház helyisége a tánczvigalmak által szerfelett rongáltatik, és mert a színházi bálók bevétele, — mely egyedül óvja meg a színház pénztárát a deficitől — ez által nagyot csökkenne!

De nem illusoriussá válik-e amaz első ellenvetés, midőn minden szörnyű rongáltatások daczára is ugyan azon színházban évenként egymásután négy bál tartatik?!

És a mi a másodikat illeti, ha már a finanszialis viszonyok csakugyan elmaradhatanná teszik a bálók tartását, nem sokkal czélhoz vezetőbb volna-e egy, — általunk örömmel megajánlandott, — s bármely színházi bál jövedelmével tölerő — fixumot fogadni el, mint egy nagyon is kötes eredetű színházi bál tartását kocz-kasztatni?

És ekkor még mindig fennmaradna a színháznak: a többi három bálját megtartatni; s mi még e tekintetben is oly méltányosok vagyunk, hogy szabad tetszésére bizzuk a szünügyegyletnek azon báljáról mondani le a miénk végét, — ha már négy bálnál több csakugyan nem tartathatik — a melyikhez legkevesebb bizalma van.

És mi ezért biztositanánk neki olyan jövedelmet, a melynél jobbat a leginkább sikerülendett baljából sem várhat, — azonkívül, hogy a még netán fennmaradó jövedelmet a színházi nyugdíjintézet alapítókéjéhez csatolánk.

Nem czélom tovább teszegetni e tárgyat, csupán azt kívánom még jelteni, hogy úgyünk a színháznál még korántsem bukkott el végképen új stadiumba lép most az által, hogy kérvényünket, — mely eredetileg is magához a szünügyegyletnek, és nem annak választmányához intéztett — a közgyűlés — mint legfőbb forum elé terjesztjük, — s ettől reméljük ügyünk jobbra fordulását.

Fölhívom azért a szünügyegylet mindazon t. tagjainak kik ügyünk iránt némi érdekléssel viseltetnek, — figyelmet a legközelebbi közgyűlésre, s egy szerszámd az egész jogászság nevében fölkérem, hogy ama közgyűlésen minél számosabban megjelenjen, s ügyünket ott hatásuk s befolyásuk által lehetőleg támogatni méltóztassanak.

E lépés eredményéről egyébiránt a t. szerkesztőseget annak idejében értesítendem. Debreczen 1869. decz. 11.

Egy joghallgató.

E beküldött cikket azon figyelmeztetéssel közöljük, hogy a színházi bizottság, ha valakinek átengedi a termet, mások iránt is hasonló eljárás kell tanusitania. Tehát, mivel csakugyan nines más alkalmas tánczterem a városban, fontos kérdés, hogy vajon nem többlet és nem könnyebben venne e be a színház nem a teremnek a téli idény alatt több egylet részére átengedése folytán, mint saját báljaiból? Azt hisszük, nagy különbség nem lenne, s így a színháznak tánczvigalmakra átengedése jövedelmi tekintetben sem lenne hátrányos. S z e r k.

— **Tetszhalott?! Somossy Albert,** Somossy Ignác-országgyűlési képviselőnek testvére, ki folyó hó 6—7. közi éjjel megholtnak állítottatott, s e hó 9-ére temetése is kitűzetett, még mindig eltemetetlen fekszik. Mert, mind a mellett, hogy már 5-ik nap óta fekszik koporsóban, rothadásnak nem indult; 48 óra óta erősen fűtik a szobát, melyben kiterítve van, de a feltámasztás kétségtelen jelei nem mutatkoznak; eret is vágta rajta, s az érvágás utáni napon piros vér folyt ereiből, mindamelllett is temetése, orvosi vélemények figyelembe vételével, újra kitűzetett tegnapi, felboncoltatásának előre becsúttatása megrendelésével; hanem, a házhoz roppant tömegekben összegyűlt nép valóságos tüntetést tett a felboncolás és eltemetés ellen, mihez hozzájárult testvére nyilatkozata is, ki az elhalasztás mellett volt; s főkapitányunk ismét elhalasztá a temetést, mindaddig míg a feloszlás kétségtelenül látható jelei nem mutatkoznak.

Ezen esemény nagy izgatottságban tartja a városi lakosságot; természetesen a kofák közt már sokféle hír jár szájról szájra; van a ki állítja, hogy a holt feltámadt s pipázott is, stb. Hanem mindenesetre helyeslejük a főkapitányi intézkedést, annyival inkább, mert a koporsóban fekvő, életében sokszor kifejezte felelmet elevenen, tetszhalottképpen eltemetése lehetősége miatt; mert egy testvéret már tetszhalottképpen temették volna el, s a sirkeretben ébredt életre; s azt beszélük, hogy most is él. A nép meggyugtatására tett intézkedés mint óvatos rendelkezés, csak elismerést érdemel.

* **A nögyelethez** már több szegény folyamodott segélyezésért, de a nevezett egylet csak az igazán pártolásra méltó akarván jótéteményében részesíteni, felkéré a kapitányi hivatal, hogy a fő és mellék utcák, s a külvárosok kimutatását különö kirva jutattatni kezébe, most már ez adatok át is szolgáltatottak a nögyelethez és a 60 választmányi tag közt felosztatván a város, saját szemekkel fognak meggyőződni a folyamodók nyomoráról, s e végből uemsokára meg is teendik a körutat.

* **A körendtartási bizottmány** javalutba hozta a tanácsnál, hogy az utcákon — mint nagy városban szokott lenni — ugynevezett pissoirokat állítson fel, s a tavaszon márkettóval tegyenek kísérletet.

— **Felhívás.** Az egri honvédegylet a debrecze-

ni honvédegyletet a Kápolnán felállított honvédelemlékszóborleleplezési ünnepélyére — mely folyó deczember hó 19-én fog végrehajtatni — meghívta: e meghívásról az egylet tagjai azon felhívással értesítettnek, hogy amaz ünnepevény minél számosabban megjelenjen s megjelenési szándékukat ezen egylet elnökénél bejelenteni sziveskedjenek. Debreczen 10. decz. 1869. A debreczeni honvédegylet elnöksége.

— **Nyilatkozat.** Önképző egyletünk zsengekönyvtára javára rendezendő tánczvigalom megtartására, a színház átengedéseért benyújtott kérvényünkre a szünügyegylet választmánya f. hó 5-kén tartott ülésében kérelmünket nem teljesíthetőnek nyilvánította. — Alulirt bizottság, már a kérvény átadása előtt ismerve a választmány aug. 28-ki határozatát, kérvényét a szünügyegylet t. elnökéhez czimzé, azon reményben, hogy a t. elnök ur által egybehívandó közgyűlés, tekintve a jótékony czélt, tekintve a tánczvigalom megtartására alkalmas terem hiányát, a t. választmány határozatát megváltoztatandja. — De mintán kérvényünk csak is a választmány által tárgyalatott, hivatalva érezzük magunkat, kérelmünket uolag a t. közgyűlés méltányos határozata elé bocsátani.

A kereskedő ifjak bárendező bizottsága.

A bizottság nevében,

Kopp János, h. titkár.

— **Felhívás!** Városunk kebelében egy állandó s a kor kívánalmának megfelelő **fürdőház** létele hiányában, több lelkes ügybarát nemcsak hivatal, hanem kötelezve érezte magát a kivitel tervével melegen foglalkozni, s a egészséget és tisztaságot kártékonyan érdeklő hiányon segitendő, a létesítési terv kivételét s az épület körül felmerülhető nehézségeket társadalmi téren oldani meg. Ezen már több évvel ezelőtt felkarolt de közbejött körülmények miatt meg nem oldott eszme kivánatos keresztül vitele, s általában, a kiviteli mód meghatározása végett többek általi felhívásom folytán a p. **Casino-Egylet termében folyó deczember hó 12-dik napján délután 3 órakor tanácskozományt** tartván, ezen értekezletben részvételre minden érdeklődő ügybarát általam tisztelettel felhivatik. Kelt. Debreczen 10. decz. 1869. L a k y L a j o s p. Casino-Egylet Elnök.

— **Azon leány,** ki Szűcs Antal által szerelmi rajongás folytán meglövetett, még mindig él; a golyót nem tudták még kivenni testéből, s folyvást kilödik.

Színházi szemle.

* Csütörtökön, decz. 9-én adatott: „Egy gomb.” vigjáték 1 felvonásban, írta Rosen Gyula, fordította Raal Ödön. Mulatságos, de minden belbecs nélküli darab, melyet némi cölötettség is jellemez. Együd, Bercesényiné, Szakál Róza és Bercesényi játszottak benne, jelentéktelen szerepeket a mennyire lehetett hatóságos igyekeztvén tenni. Ezt megelőző: „Süketnek kell lenni.” vigjáték 1 felvonásban. Írta Eirich, fordította Császár Miklós. Ez sokkal inkább mulattatá a közönséget, mint az előbbi vigjáték. Rövid kivanatolt tárgya következett. Egy öreg ur süket, ki leányának számtalan kéréjét elutasította már, azért, mivel egyik sem volt süket. Végre a véletlen egy fiatal embert hoz elő, ki vadászás közben beugrik az ablakon. Az öreg ur cselédei megtámadják, elesipik s vinni akarják a rendőrséghez. A fiatal ember süketnek tette magát; az öreg ur agyában egy eszme támad s a süket ifjut vejenek szemeli ki. E közben híres orvos érkezik, ki az öreg urat kigyógyítja süketességéből, mely után már vonakodik leányát egy süket férjnek feláldozni. Azonban kipattan a való s némi közbejött episodok után a kibékülés és az eljegyzés megtörténik. Dózsa, Temesvári, Kómüves kedélyes játékokkal derültesedgettek elő. Balázs Ilka szinte helyen volt szerepében. Végül adatott: „Borbély mint Don Juan,” vigoperette 1 felvonásban Zenejét szerző Müller Adolf. Blaháné, Foltényi, Gerecs, Zöldiné dicséretesen működtek a darab összevágó előadásánál, s mindnyájan kiérdemelék a közönség tetszés nyilatkozatait.

Országgyűlési értesítő.

(December 9.)

Elnök Somssich, a ministeri padokon: Eötvös, Lónyay, Horváth, Gorove, később Andrassy. Elnök tudatja, hogy a kápolnai honvédelemleleplezési ünnepélyére a bizottmánytól a ház meghívást kapott e hó 19-ére; örvendetes tudomásul vétetik. Több kérvény adatik be. — **U r m é n y i** Miksa interpellálja a honvédelmi ministert, hogy a katonaság beszállásával együtt járó terhek könnyítése végett szándékozik-e kaszárnyákról gondoskodni, s az állam vagy a község pénzéből építtetnek-e a kaszárnyák? — **E b e r l s t v á n** interpellálja a közoktatási-ministert, tudja-e, hogy Csongrádban az iskolai törvény életbelépése óta az iskolákban nem tanítják a vallást, s mit szándékozik e tárgyban tenni? — **M i l e t i c s S.** interpellálja a közoktatási-ministert, hogy szándékozik-e mielőbb, legfeljebb azonban 1870 februárig az 1861-ik évi szeb congressus határozataira vonatkozólag, törvényjavaslattal adni be; továbbá, szándékozik-e a ministerelnök lépéseket tenni a dalmát fölkelés békés utoni megszüntetésére, hogy a birodalom a keleti kérdésbe ne vonassék? — (Eközben lép be gr. Andrassy, és a jobb-oldal részéről éljenzéssel fogadtatik, mire az meghajtja magát.) Miletics, mivel a ministerelnök keleti utjáról visszatért, kérdést intézek hozzá a keleti utazás felől,

(nagy derűség; felkiáltások: ez már a 3-ik interpellációja ma!) Járult-e a miniszterelnök a felségéhez tanácsadásaival keleti útjában; köttetett-e a portával valami egyezmény, vagy szándékoltatott-e kötetni, s mi természetű az; mikép lehet az egyezményt a be nem avatkozás elvével összeegyeztetni; az osztrák csapatoknak török területre lépését, hogy lehet a párisi szerződéssel összeegyeztetni; elvállalja-e a felelősséget a miniszterelnök a portával együttes eljárásért, s ennek következményeiért? — Az interpellációk az illető minisztereknek kiadatnak. — B. Eötvös J. felel a Miletics által november 26-án a karloviczi congressus elnapoltatása tárgyában hozzá intézett interpellációra. Az 1868. IX-ik törvényzikk, — a görög-keleti vallásuk mindkét metropolitájának jogot ad, hogy saját egyházi és iskolai ügyeiket kongressusaikon rendezzék; a kormány csak a főfelügyeleti jog tartott fen, s a kormány nincs szándékában, hogy a vallásfelekezeti önkormányzati jogára befolyást gyakoroljon; a vallásfelekezetek önkormányzati jogának szilárdasága magában foglalja nemcsak az egyesek, hanem az államszabadságának érdekeit is; a kormány nem az a feladata, hogy a vallásfelekezetek önkormányzati jogát gyengítse, hanem, hogy óltalmazza. A ház eljenzések közt tudomásul veszi a feleletet. — A hírlapbélyeg eltörlése iránti törvényjavaslat elfogadását ajánló központi bizottmány jelentését röviden előterjeszti előadó Szél Kálmán, s midőn Tóth Kálmán az általa beadott ezen törvényjavaslat ajánlása végett szólani akar, nem hagyják szóhoz jutni, mert a törvényjavaslat egyhangulag elfogadtatik minden vita nélkül, s a 3-ik felolvasás más napra tűzetik ki.

A pesti külön törzsebíró iránti törvényjavaslat tárgyában a központi bizottmány által indítványozott szöveg felolvasatott, mely szerint a pesti áru- és érték törzsebíró, mint választott bíróság hatóságára, hatáskörére és eljárására nézve, úgy, a mint az, az 1868. 54. t. cz. életbeléptetéstől fenállott, a törvényhozás további intézkedéseig visszaállítatik. — elfogadtatik. — Klapka a tömösvári törzsebíróra is kiterjesztetni kívánta a törvényt, mit az igazságügyminiszter és Horváth Mihály is pártolt; azonban b. Simonyi Lajos és Ghyczy K. felszólalása folytán, egyes városok megnevezése nélkül, általánosan elfogadtatik, hogy a törvény kiterjesztetik mindazon törzsebíró és terménybíróra, mely az ország városaiban fenállt; — egyúttal az igazságügy- és kereskedelmi-ministerium utasított, hogy e tárgy végleges rendezése végett törvényjavaslatot terjesszenek elő.

Fővárosi értesítő.

A hírlapok és posták közti viszony rendezésére összehívott enquete következőkben állapodott meg: 1. a csomagolás ezental ne routeok, hanem állomások szerint történjék; 2. szelvényes reclamationalis jegyek adatnak ki, a reclamáló szelvényt kap. A felszólalás napj lapoknál 3 napig, hetieként egy héttig ingyen megy, azontul a rendes levéldíj mellett.

A közoktatók miniszter jövő tavasszal az országban mindenféle, u. n. foglalkoztató iskolákat akar nyitni, hol 3—6 éves gyermekek kellems munkálkodásban töltsek az időt, míg szüleik munkán vannak. Minden ily iskolát a pap igazgatása alá rendel.

Szathmáry Károly az „Első magyar gőzhajó társaság” igazgatója a napokban haza érkezett külföldi körutjából. Meglátogatta déli és északi Németországot, Svájcot, Belgiumot, Hollandiát és Franciaországot. Különösen megfigyelte Rajna vidékét azon czélból, hogy hasonló vállalatoknál észlelt czélszerűbb intézkedéseket meghonosítson.

Apró hírek. A napokban reggel 6 órakor egy ember a Dnnába ugrott és bele halt. — A közelebb említett ezüst keresztalapot az esztergomi székes-egyházból lopták.

A pestvárosi hatóság elrendelte, hogy a háztulajdonosok a gyalogjárdát tisztán tartassák. Hát vajon Debreczenben mikor fog lábra kapni ez üdvös intézmény?

Az orvostanhallgatók bálványul b. Eötvös Józsefnét, a jogászok Andrassy Gyula grófját, a technikusok ismét gr. Széchenyi Ödönét kérték fel.

A budai dunaparton egy ócska vánszóba kitett siró-rívó félfagyott gyermeket talált egy szegény vizes asszony. Dicséretére legyen mondva, nem vitte be a kapitányi hivatalba, hanem elcipelte a szegény áldozatot haza, és lett a könyörtelenül kitett csecsemőnek második anyja.

Belföld.

(Vidéki kuriozum.) Szegedváros földesuri kerületében van bizonyos egyház, ahol az egyetlen lelkész 12, mond tizenkét akó mise-borocskát fogyasztott el az ur szent oltáránál. Legalább számadásában ily czim alatt ennyit látott a „Tiszavidéki Újság” élelmes újdondásza.

Kolozsvárott egyetemet fognak felállítani — valószínűleg, miután Eötvös b. e tárgyban már terjesztett is törvényjavaslatot a minisztertanács elé.

Cserhalomról. Két heti tartam után a mezőket takart havat az eső mind elhajította, s a vételeket védtelenül hagyta a beköszöntött fagyok előtt;

a Sajó és Szamos rendkívül megáradt, sok hidat, gátat elrongált.

Dézsrre a hónap vége mult hó végén vonultak be nagy ünnepélyességgel egy őrnagy vezetésével. A város nagy vendégséget tartott számukra; volt díszmenet, ágyuzás és egyébféle üdvözlések.

Nagy Szalontán megkezdődött a nagyobb kornak tanítása, az irás, olvasás és számvetésben; a lakosság között ez ügy iránt nagy az érdeklőség. Bár minél több helyen követnék Szalontá gyönyörű példáját.

A nagyváradi-kolozsvári vonalrészen az október hó közepe óta uralkodó erős esőzések és az ez idén rendkívül korán beállott téli idő a munkák gyors előhaladását tetemesen gátolták. Azonban jobb, különösen szárazabb idő bekövetkezése után néhány hét elégséges lesz, hogy a vonalrészmunkái befejeztesse és e vonal tavaszra a forgalomnak átadthassék. — A gyulafehérvári, marosvásárhelyi és szászvárosi vonalrészek pedig a politikai bejárás és százev-rehajtattott és a medgyes-szászvárosi kis vonalrészt kivételével az erre vonatkozó munkálatok teljesen be is fejeztettek.

A dalmát csatáról.

A Dalmáciában megindult esőzések a csapatok működését tökéletesen feltartóztatták; s a fölkelők is kényserített fegyverszünetre voltak szorítva. Az oly esőzések alkalmával, mint a milyenek itt vannak, hogy folyam gyanánt ömlik a víz, az sziklák lakói sem mernek fészkekből távozni, sőt, igazat szólva, az ebek sem mernek még az utcákra sem kilépni. Ugy, hogy a cattarói főhadiszálláson a táborok nyugodtan készítheti haditervét az új évre. Ova intenek a dologba mélyebben tekintők a helységek azon lakosaitól, kik a tengerpartok körül házaikon fehér lobogókat tűztek ki; nem a rendszeret nem is a ragaszkodás, hanem a félelem serkenti őket ily loyaltás színét viselő tüntetésre, s tengeren lévő hadihajók, melyek könnyen mozognak s elégteltel vehetnek gyorsan, felemlítik meg.

A hadmiveletek újra megkezdődtek, az idő jobbra fordultával. Csapatok indították a hegyekbe, hogy a Zuppa azon részeiből kinyomják a fölkelőket, melyek még elfoglalva tartatnak; a Stanjevics erőd még most is a fölkelők kezeiben van, s nem röptetett légből, a mint híre volt. Kastelnuovo kerületében már a fölkelés elnyomatott; Franz kerületi főnök ki is vette a hűségi esküt. Wágner tábornok, mielőtt Bécsbe ment volna, Zuppa meghódolt lakosai számára, kiknek házai és olajfái az utolsó expedíciókor szétromboltattak, 20,000 ft kártérítési előleget osztott ki.

Külföld.

Párisi hírek szerint az egész ministerium beadta lemondását a császárnak, ki már régóta dolgozik valami terven. Olivier emlékiratában, mely általa a császárnak átnyújtott, valami Guizot is azt tanácsolták a császárnak, hogy a francia birodalom csak a parlamenti kormány és eljárás által menthető meg a zavaroktól. Napoleon herceg is védi Olivier nézetét. Külügyministerként Drouin de Lhuys-t emlegetik. — Olivier pártja ismét 16 új taggal szaporodott, és így a program már 124 tag által van aláírva. Rochefort igazolt képviselőnek nyilvánított s az esküt le is tette. — Marseillen folyó hó 8-án a boldogságos sz. Mária fogantatása ünnepén rendezett kivilágítás alkalmával tüntetés történt; mintegy 1500 egyén a marseillais-éneket, és a püspöki palotán levő lámpákat szétverte; minek folytán mintegy 60 elfogatás történt.

A pápai önkény és zsinat. IX. Pius pápának Rómába összehívott zsinatára nézve egy világi mint egyházi részről a legkitünőbb theológok hozzá szözlöttak már a dologhoz s a római jezsuitai czélatot többoldalul megvilágosítani törekedtek.

A sajtó bőven szeloztette az ügyet s a pápa csaltatlaságának dogmává emelését egyaránt hiu erőködésnek nyilváníták, mert az eszme túléltte magát s a jelen korban többé nem érvényesíthető.

Münchenben legközelebb „Pápai önkény és zsinat” czim alatt egy röpirat jelent meg, mely a szönyegen forgó ügyszó közlebről hozzá szól; alapját és okát tör-rkszik kifürkészni annak, hogy a pápaság oly görbe utra, tévősvényre vezéreltetett.

Hivatkozik az ülvözítőnek alaptörvényeire, melyek az ujszövetségben fektetvék le, s összehasonlítva azt a pápaság történelmi fejlődésével, azt deríti föl, hogy az, az emberi önzés által tévura vezéreltetve, hivatását mint egyház fejedelme félreismerte és az önkény terére lépett s mindekkorig azon az uton járdalt; kimutatni igyekezik, hogy ez önkényuralom az önzésből ered, melynek forrása az emberi gonosz indulatban rejlik, melynek legyőzésére jött el az idévítő, hogy annak ellenzését kimutogassa.

A pápai hivatásnak ama ferde fölőgásából eredt már századok óta ama közös ohaja a kereszténységnek, hogy a pápaság újból szerveztessék és czélszerű reformoknak vessék alá.

De az időviszonyok mindig kedveztek annak, hogy a pápaságnak, hogy a közös ohaj a d graecas calendas elhalasztassék; és hogy ez elhalasztás egyház és állam megrázkódtatását, reformatiót háborút és forradalmat idézett elő, az nagyon természetes.

Végül ama meggyőződését fejezi ki a röpirat szerzője, hogy a kérdéses dogma akár emelkedik érvényre

akár nem, az vajmi keveset vagy éppen semmit nem változtat a dologon

A pápaságnak — ugymond — egészen újért kell elfoglalnia s a kereszténytelen önkényuralomról lemondania s a valódi apostoli elvekre visszatérni, melyek nélkül úgy az egyházban mint az államban üdv nem honosulhat meg — és mindaz, amit Róma a világ javítására nézve a legjobb szándékkal akar is, mivel az, az absolutismusban gyökerezik, tévesnek látszik és eredménytelen marad és a világ folyton tartó feszültségben és forrongásban tartatik.

Rómában decz. 8-án a zsinat megnyitási ünnepélyén — mely reggeli 9 órától d. u. 3 óráig tartott — az osztrák császárné s magyar királyné ő felsége is jelen volt. A pápa mintegy 700 püspökkel úgy-és barangszó mellett ment a zsinatterembe, hol fejedelmek, hercegek, a diplomatiái testület és idegenek nagy számmal gyűltek össze.

Nápolyban is megnyitott a szabadelvű zsinat. a rómainak ellentéte, decz. 8-án. A magyar szabadelvűek képviselője Ováry átnyujtá az iverket; beszéde élénk tapssal és lelkesült „Éljen Magyarország” felkiáltásokkal fogadtattott

Az egyiptomi vizsály ki van egyenlítve.

Madridban a kormány a cortesben kijelentette, hogy, ha a római zsinat a jelen spanyol alkotmány ellen nyilatkoznék: az ily határozatok ellen a kormány minden erejével működni fog; a kormány ezt a szentszákkal is tudatta.

Különfélék.

Pohárköszöntés a nőkre. A hírlapudósítók Washingtonban tartott gyűlésén Turner Mark nevű egyén következő pohárköszöntést tartott. „Közönséges lelkek nem tudják azt felfogni, hogy mi mindent köszönhetünk mi a nőknek. Ők varrják fel gombjainkat, ők foltozzák meg ruháinkat. A nő bizik bennünk; elbeszél nekünk mindent, a mit csak szomszédunk magán viszonyairól elbeszélhet! (Nevetés) Ő dísz a helynek, melyet elfoglalt; kincse a világnak! (Szónok szünetet tart, s kérdőleg fordul a hallgatók felé: most kell tapsolni! (Nagy nevetés.) Tekintsenek önök Kleopatrára, tekintsenek Desdemónára, tekintsenek Florence Nightingalere, tekintsenek Borgia Lucrétiaira (hangok nem! nem!) No! ám hagyjuk Lucrétia! Tekintsenek önök Éva anyánkra! (óh! óh! nevetés.) Nem szükség, hogy rátekintsenek, ba éppen nem akarják! hanem, azt mondhatom, hogy Éva is egy ékesség volt, még pedig egészen sajtyszerű; míg a divat meg nem változott! (nevetés.) Ismétlem, elnök ur! hogy a nő dísz, kincse a világnak! Mint gyöngéd szerelmes senki sem mulhatja fölül (nevetés.) Mint cousine felette alkalmas; mint gazdag nagymama — gyógyíthatlan rossz szeszély mellett is — kimondhatatlanul becses! Mi lenne az ember a földön nő nélkül! Ritka lenne elnök ur! valóssággal ritkaság lenne! (nevetés.) Becsüljük azért és védjük őt; nyujtsuk neki segélyünket. — és ha alkalom kínálkozik — kezünkkel is! (nevetés.) De félre a tréffával! A nő szeretetreméltó, jószívű, kellemes, szép; minden becsülésre és hódolásra méltó! Hiszem, hogy a jelenlevők közül senki sem fog vonakodni érettök poharat üríteni, mert mindnyájan ismertük, szerettük és becsültük a legjobbakat közülök — saját édes anyáukat! (élénk tetszés.)

Sajátságos család. A napokban tisztességesen öltözött uri ember szállott be Trautenauban a „fehér ökrhöz” czimzett vendéglőbe. Alig tevő magát kényelembe a számára kimutatott szobában, azonnal hivatva a vendéglőst; ki is azonnal megjelent. Ekkor lepecsételt zacskót vett elő a modoránál fogva is egészen nagyurias utas, és kérte a vendéglőst, hogy tegye azt biztos helyre, mert, mint állítá, benne ezüst tallérok vannak. A vendéglős teljesíté kérését. Majd arra kérte fel őt a vendég, hogy adjon neki 300 frtot addig míg pénzt valahol beválthatja. A gyanútan vendéglős egész készséggel teljesíté ezen kérését is; hogyne, hiszen ott volt a tömördek ezüst pénz a zacskóban! A vendég ezután — mint állítá — dologát végezni eltávozott a városba, de csak nem sietett vissza. A vendéglős megunt a várakozást, és — hogy magát biztosítva higgye — két szemtanu előtt felbontotta a zacskót; és ki irhatná le ijedelmét — benne ölömpénzt talált, porosz tallér alakba öltötve! A hatóság azonnal megtette a szükséges intézkedést, hogy a jó madár lépre kerüljön.

A szabadkőművesek száma az egyesült államokban: 454,355. Ebből New-Yorkra 74,079, Illinoisra 30,229, Pennsylvaniára 29,830, Massachusettre 28,866 esik, és így tovább.

A New-Yorki törvényzék határozatánál fogva házasságnak vétetik, ha egy férfi megengedi egy nőnek, hogy nevét viselje; történik pedig ez a nélkül, hogy az esküvőnél előfordulni szokott szertartásokra szükség volna.

Legujabb.

Bécs, decz. 10. Rodics Dalmátia helytartó-jává kineveztetése közel kilátásban van. A trónbeszéd készen van.

Konstantinápoly, decz. 10. Az egyiptomi alkirály Lessepset az Osmáni renddel díszíté fel, a mi a sultán jogkörébe vág; a sultán nagyon fel van ellené ingerülve. Az egyiptomi kérdés még jobban kezd elmérgesedni.

Róma, decz. 10. A zsinat tegnapi ülésében a pápa egy beszédet olvasott fel, melyben örömet fejezi ki a felett, hogy a jelenlegi zsinaton több püspök jelent meg, mint azelőtt bármelyiken, és a kik azért jöttek, hogy az emberek áltudománya felett értekezzenek a pápával, a mi sohasem volt szükségesebb, mint jelenleg, mert az istentelnek összeesküvése el van terjedve, erősen szervezve, és az a szabadság törekvései mögé rejtőzik (!?)

A pápa felszólítja a püspököket, hogy dolgozzanak vele a kolostorok nyugalmának, valamint az egyházban való rendnek és a clerusban a fegyelmnek biztosítására. A közlelbi ülés az Epidhania-napján lesz, midőn is az addig a titkos congregatióban kidolgozandó decretumok kihirdetése és az azok feletti szavazás történetét meg.

Páris, decz. 10. Ma osztatott ki a sárga-könyv és a kék-könyv. A sárga-könyv ezeket mondja exposé-jében: A helyzet az észak német szövetségben és a déli német-államokban nem változott lényegesen. Mi a magunk részéről a német cabineteket foglalkodtató kérdésekben semmi okot sem láttunk arra, hogy tartózkodó állásunkból kilépünk; minnek folytán viszonyaink Németországhoz nem szüntek meg folyvást igen barát-ságosak lenni.

Közigazgatás.

Honf. lótenyésztésünk érdeklő egyéni nézetek.

Ajánlva lótenyésztési bizottmányunk figyelmébe!

(Folytatás.)

Elosorolt szerény tervemre lehetne ugyan ellenvetni, mikép ez egy minden rendszer nélküli lótenyésztést eredményezne s egy megnevezhető különálló lófajt mégsem állítanánk elő.

Erre azonban azt felelem, hogy honunk jelenleg egy külön álló lófajjal, ugyszólván nem bír, ezt tehát

teremtünk kell. — Kezdenünk pedig fődolog ott s azal mire az általános többségnek van legnagyobb szüksége. Ha a tervezett módon választjuk meg a kanczákat, azok alkalmas mennek által fedezve, ivadékaikban, magoknál minden esetre jobb s nemesebb fajt fognak eredményezni s így lassanként, midőn már kisebb gazdánk is hozzá szoktak a jobb s nemesebb lovak kezeléséhez s illetőleg birtoklásához: foghatunk a faj nemesítéséhez s rendszeresebb tenyésztést hozhatnánk létre.

Mint már azonban felebb említém, az által is, hogy a menlovak kizárólag mindig csak egy vidéken lennének használandók s tehetlenségük esetében is hasonfajlóval váltatnának fel, minden egyes vidék saját jellegű lófajjal bírna. Egyelőre elegendő lenne azon eredmény, ha a most annyira ritka, edzett, dolgozó és egyuttal könnyű katona lovak hiányán tetemesen segítenék.

Mi az egész tervezett közös országos menés kezelését illeti, az pörzbe épen nem kerülne. Mert 1-ször a ménlovak ugyanis meglévő, azoknak élelmezése valamint kezelése mindenkép elkerülhetlen; 2-szor mi az elárvelt lovak feletti számadást, illetőleg az évenkénti kamatok beszedését illeti, azt megynként a polgárhittóság a legkönnyebben eszközölhetné s vihetné s végre 3-szor mi a jutalmazásra szükséges kezelő bizottmányokat illeti, ezeket legtöbb helyen, mint már említém a fennálló gazdasági-egyletek, kétségekívül a legnagyobb készséggel, pótolnák, hol pedig ilyes egyletek nincsenek, szeretném hinni, hogy az ily megyékben lakó s szakértő egyének minden díj nélkül örömmel fognák szolgálatukat ily nemes célra felajánlani s egy pár napot ez ügynek szentelni.

A második és pedig fokellek tehát, hogy jó lovakat neveltsünk: t. i. a jó anyakancza, elősorolt tervem szerint meg lenne szereve.

Mi a harmadik kellek, t. i. a lovak jó tarthatási módját illeti, ez nehezebben eszközölhető, a mennyiben azonban kisebb birtokosaink s gazdánk nem lesznek kénytelenek lovak vételére az oly szűk pénzt befektetni, gazdasági viszonyainkban némileg ez által is lendületet kapván, mind érdekük, mind a jutalmorai vágy elég ösztön lesz arra, hogy kanczáikat s később esikóikat, lehető kedvezően tartsák.

Elősorolt szerény nézetem szerint a pályakérdés

azon pontjára „miképen lehet Magyarországon a lótenyésztést legcélszerűbben előmozdítani?” tekintve körülményeinket s a dolgozó lófaj legnagyobb szükségletét, továbbá annak sürgettségét, lehetőleg megfelelően már csak azért is, mert a pályakérdés azon második és fokell-kérdés „miképen lehetne a lótenyésztést legártósaiban is előmozdítani?” kezkesedik azon körülmény mikép tervem szerint az engedményezett 250,000 ft. töké, örökre biztosítottván, nem hogy csorbulásnak, de gyarapodásnak nézhet eléje, mely körülmény szerintem a sikert lehetőleg biztosítja is. — Mi pedig a kivétel lehetőségét illeti, erről az egész terv egyszerűsége legjobban kezkesedik.

Nem lévén célom tervemet szóhalmazokba burkolni, azon hő ohajtással zárom be soraimat, vajha ezen vagy más tervem szerint, mielőbb siker koronázná a a celba vett nemes törekvést. Bár jól tudom hogy kormányunk rendelkezésére igen csekély felesleges pénzösszeg marad, de azt hiszem, hogy a fentebbi tervem szerint befektetett 250,000 ft. gyümölcsét várakozáson felül megteremné már csak ezen oknál fogva is, hogy a befektetett összeg mintegy csak kölcsön levén, elvezettnek nem volna tekinthető, s lóállományunk jelenlegi szomorú helyzetét megszüntetné, s pár év múlva bizton hiszem dusan kamatozik.

Bay Bertalan.

(E.) Debreczen, decz. 11. Piacunkra sok szer érkezett, leginkább tengerit szállítottak nagyobb mennyiséggel, a mi kevés életnemű hozatott, annak is csekély kelendősege volt, az árak következők: köblönként, buza 7 — 8 ft 80 kr, kétszeres 6 ft 40 kr, rozs 4 ft 80 kr, árpa, zab híjánzott, tengeri 4 ft 60 — 90 kr, kenyeret Karczagról s egyéb vidékről is sokat hoztak, s nérsékelt áron kelt. — A szalonna árak ingadoznak, mivel a kereslet még csekély; a sertésülésre alkalmas levén az idő, több a kínálat, az árak mázsánként 24 — 26 ft 40 kr, fontzáma nem változott, 1 font sós 34 kr, sótalan 30 kr. Időjárásunk folytonos erős hideg, komor, ködös és felhős, utaink felettébb rázósak.

Bécsi tőzsde, decz. 11. Cs. arany 5—84, ezüst 121—35.

Felölös szerkesztő s kiadótulajdonos: **Oláh Károly.**

H I R D E T É S E K.

Eladó száraz tűzifa

vásárolható

Goldstein Jakabnál

egyháztér 341. sz. alatt

őlszámra, helyben házhoz hordással 15 ft: mázsaszámra 90 kr. Kisebb mennyiségben is a fentírt árhoz képest

194. 1—3

Czegédutczán a 3. sz. Kaffka-féle házban, amely jelenleg a sertésragó társaság tulajdona. — egy újonnan épült 14 öl hosszú, 3 öl és 1 láb

széles terem.

amely akármely ezeltársulat által áruó helyiséggel is használható, minden óran bérbe adandó.

Értekezhetni fele a sertésragó társaság helyiségében.

193. 1—3

Mencse H. A.

ajánlja Debreczenben Széchenyitér 1815. sz. a saját házában lévő

raktárának

mindenféle szerkezetű

VARRÓGÉPEIT

folytonosan gazdag választékban.

Eredeti Howe-féle gépek, szabók és cipészek számára, szegő, vattázó, szalag- és szupasztárvarró készületekkel.

Grover és Baker-féle gépek, szintegy eredeti, mint újjászertelt példányokban, a külföldiurek legjobb líri gyárából, férfi és nőszabók számára és ház használatára

Karácson és újévi ajándékokul

kiválkópen figyelemre méltókat ajánlunk a legjelöltebbeknek elősmort

Non plus ultra változékony, mint legújanyosabbakat és legalkalmasabbakat ipari célokra és házi használatra: — kettős tűző állással és sok segédkészülettel s teljesen noszálon menettel.

Legjelöltebbek: Wheeler és Wilson-féle szerkezetű Kézi varrógépek kettős tűző állással.

Minden raktárunkbeli gépet kezeséget vállalok: tökéletes oktatást díjtalan; vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítenek. — Azon esetében, ha gépem nem felel meg a megrendelésnek: — két hó letelle után sörtdelen állapokban visszatérnek 185. 2—

Mindenféle tű, czerua és selyem kapható. **Mencse H. A.**

Eladó ház.

Varga-utczán a 2182-ik számú cserepes kőház házutáni földével együtt örökáron eladó. Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal. 180. 11—

Nyilvános köszönet!

Erre a férj szabómester

köszönetet nyilvánítja a t. ez. közönségnek 10 évi folytonos partolásiért, s jövőre is minden törekvése oda irányul, hogy — a t. ez. közönség tetszését, divatos és jóminőségű

bel- és külföldi

szöveveiteiből

készítendő czikkével, a legjobb munkával s legjutányosabb áron kívánván szolgálni. — továbbra is kiérdemelje — Megrendeléseket el fogad a piaczon a Meggyaszay-ház alatti boltjában. 186. 3—3

Uj

"Körájz- és műnyomda.

Tökéletesen felszerelt körájz- és műnyomda-mat mindenféle nyomtatvány megszerzésére, nevez. teszen: számlák, váltók, látogató- és czimjegyek, árjegyzékek, eljegyzési és egybekelési jegyek, rovatozott ívek, térképek, folyóiratok stb. megrendelésére ajánlom, s a t. ez. közönség partolását kérem annak kijelentésével, hogy a legillendőbb áron dolgozom. 190. 4—6

Üzleti helyiség a Teleky-utczán Boda János ur házában.

Kleinfeller Károly.

Haszonbérleti hirdetés.

Szabolcsmegyében keblezett Búd és Sz. Mikály községekhez tartozó Forgásháti puszta és ezzel mindentűt határos Búdhöz tartozó josszág-rész, mindkettő tagosított birtok, és pedig a Forgásháti puszta 1043 hola 1077 öl szántóföld és a Búdi josszág-rész 772 1/2 hold szántóföld, tehát összesen 1816 hold (holdját 1100 ölével számítva) jöve 1870. évi szept. 29-től 6 egymást követő évre haszonbérbe adatik.

A szántóföldek tisztai árterés mentett földek és többnyire új földek.

Bérleni szándékozók a feltételeket az alulírt josszág-felügyelősegnél bármikor megtekinthetik.

Kelt B.-Sz.-Mihályon, decz. 4. 1869. 188. 3—3

A szentmihályi

uradalom felügyelősege.